

לתגובות וזעזועות: שגיאת 054-6868199

העלון מוקדש לעילוי נשמת:
בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל,
בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל,
מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל
יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה
ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים
ז"ל. לקבלת העלון במייל - לשלוח
הודעה ל: sagif_@walla.co.il

שְׁבֵת שְׁלוֹם

בס"ד עלון מס' 123 לשבת 13.12.2013 - תשע"ד טבת י'

זה השער לה' עדיקים יבוא בו

וַיְחִי

וַיְחִי יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם (מז,כח)

סיפר מגיד המישרים הגר"י גלינסקי שליט"א: נסעתי במונית, פנה אלי הנהג: "אפשר לשאול שאלה?" "שאל". אם אדע, אענה. אמר: איני מבין, אני עובד ואשתי עובדת ויש לנו משפחה קטנה, ואיננו גומרים את החודש, אין הקומץ משביע, ואצלכם, בלי עין הרע, משפחות גדולות ופיות רבים - מה הוא יודע, לכל אחד שלושה פיות, האחד בראש ושנים בנעליים... והבעל בכולל, וחיים!" אמרתי: "את התשובה לשאלתך יודע אני, כי כתובה היא ברש"י!" תמה: "ברש"י? מהיכן ידע רש"י שאהיה נהג, ואשתי תעבוד, ולא נגמור את החודש?" אמרתי לו: "רש"י לא מדבר עליך, רש"י מדבר עלינו!" "עליכם! הבה נשמע!" אמרתי: "התורה מסיימת בסוף פרשת ויגש (מז,כז): ב'וַיִּפְרוּ וַיִּרְבוּ מְאֹד', א"כ איך מסתדר ההמשך בפסוק הבא 'ויחי יעקב' ממה יעקב - עמוד התורה - מתפרנס? כיצד אברכים חיים מהמלגה המקסימלית של 1400 שקל, כולל מבחנים ושמירת סדרים, וכשממשלת הרשע נוגסת בכל פה בתקציב המצומקם?? על זה עונה רש"י: 'פרשה זו סתומה'. באמת אי אפשר להבין איך, אבל חיים!... יש ברכה ללומדי התורה! (להתעדן באהבתך).

וַיִּקְרְבוּ יְמֵי יִשְׂרָאֵל לְמוֹת (מז,כט)

יהודי זקן אב לשלושה בנים, קרא יום אחד לבנו הבכור ואמר לו: "תראה, אני חש שקיצי קרוב. בכונתי להוריש לך חצי מיליון דולר, מה אתה תעשה עבורי? ענה הבן בהתלהבות: "אבא, אקים על שמך בית תבשיל גדול שבו יחולקו מדי יום ארוחות חמות לנזקקים, לא ישאר רעב אחד והכל לעילוי נשמתך". "יפה מאוד", שמח האב, "אתה בן מסור". קרא לבן השני ואמר גם לו: "בכונתי להוריש לך חצי מיליון דולר, אלו מצוות תעשה עם ההון הזה למעני?" "אבא, אפתח גמ"ח גדול, כל מי שיזדקק להלוואה יגיע אלי והכל לזכותך", "מצוין", ענה האב. גם לילד השלישי קרא האב ושאלו כנ"ל: "מה תעשה למעני? ענה הבן: "כלום", "מה?! תמה האב.. - "לא אעשה כלום!! השיב הבן - "אם כך, הסתלק מכאן, לא תקבל ממני גרוש!" אמר האב. שמעה זאת האם הזקנה, קראה לבנה הצעיר ושאלה: "מדוע כך אכזבת את אבא?" חייך הבן ואמר: "ברור שלא זאת כוונתי... הסביר הבן לאביו ואמו: "חשבתי מה אעשה למענך ורוצה אני להראות לך. בוא עימי, זה נמצא במרתף". הגיעו ההורים והבן למרתף הבן, הבן לקח בידו נר כדי להאיר את הדרך אלא שצעד הוא מאחורי האב עם הנר, כך שגופו של האב מסתיר את האור.. אמר לו אביו: "אינני רואה כלום, תאיר לי.. - "אני מחזיק את הנר", ענה הבן, "מדוע אינך רואה?...?" - "תאיר!" אמר האב.. ושוב ענה הבן: "אני מאיר!..." "אתה יודע מה? אמר האב, "תן לי את הנר". אמר הבן: "בא נעלה למעלה" ... אמר האב "אך עוד לא ראינו מה שהבטחת שנראה" ... - "זה בסדר" אמר הבן, "למעלה נדבר". עלו חזרה, ואז הבן לאביו: "אבא, ראית? כאשר אני מחזיק את הנר - אתה לא רואה כלום. הטוב ביותר הוא שאתה בעצמך תחזיק את הנר. מדוע הנך מצפה שאעשה מצוות וזכויות עבורך? ודאי שגם אני אשתדל לזכות אותך במצוות ולפעול לעילוי נשמתך אלא העיקר הוא 'וְהִלַּךְ לְפָנֶיךָ צִדְקָה' (ישעיהו נח,ח), הזכויות שאתה צברת הן שילכו לפניך ויאירו את דרכך עלינו לפעול, להכין צידה לדרך ולא לחכות שיעשו עמנו ילדנו חסדים... (מתוך 'זמתוק האור').

וַיֵּאמֶר לְיוֹסֵף הִנֵּה אָבִיךָ חָלָה (מח,א)

רבי לוי יצחק מברדיצ'ב היה רגיל לשאול על כל חולה שבעיר ולבקרו. פעם אחת נכנס אצל חולה אחד ומצאו מיצר. שאל אותו ר' לוי יצחק: "למה אתה דואג?" השיב לו החולה: "רבי, אני מרגיש ששעותיי ספורות ולבי מלא חרדה במה אני בא לעולם האמת.. ומה יהיה חלקי וגורלי בעולם הבא?" קם ר' לוי יצחק ואמר לו: "אני נותן לך במתנה גמורה את כל חלקי בעולם-הבא". ומיד עשה קבלת קניין. פני החולה נראו מאושרים, אבל כעבור שעה קלה מת.. אמר אחד מן המקורבים לר' לוי יצחק: "רבי, בוודאי היתה כוונתך להחזיק את החולה בחיים זמן מה, אבל הרי ראית שזו שעתו האחרונה של חולה זה ועידודיך לא יועיל לו כלום, למה

הדף טעון גניזה, נא לא לקרוא בשעת התפילה שאין זה עושה נחת רוח לבורא יתברך

היה, איפוא, דרכך בכל זה? "שמע בני", אמר ר' לוי יצחק – "נוח לי למסור את כל העולם הבא שלי, כדי לחסוך רגע אחד של צער מיהודי חולה אנוש, ובלבד לגרום נחת רוח ליהודי..."

וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת בְּנֵי יוֹסֵף וַיֹּאמֶר מִי אֵלֶּהָ, וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל אָבִיו בְּנֵי הֵם אֲשֶׁר נָתַן לִי אֱלֹהִים בְּזֶה וַיֹּאמֶר קָחֵם נָא אֵלַי וְאֶבְרַכֶּם (מח,ח-ט)

נראה לפרש פסוק זה על פי דברי הגמרא במסכת שבת (לג,א): "סימן לעבירה הדורקן", היינו אדם שעשה עבירה חס ושלום של גילוי עריות פניו משתנות ומקבל חולי הנקרא הדורקן, ובגמרא במסכת שבת (דף ק"ע"א), מבואר שאדם הרוצה להעלים ממנו חולי זה ושפניו יחזרו לכמות שהיו, תקנתו שישתה כוס של עקרין ומתראפא, אמנם הוא יהיה עקר. והנה כשיעקב בא לראות את יוסף פחד שמא חטא בתועבות מצרים, וכשראה פניו זוהרות, אמר (מח,יא): "רָאָה פָּנַי לֹא פָּלַתִּי", ואם תשאל אולי שתה כוס של עקרין? על זה אמר לו: וְהִנֵּה הֲרָאָה אֶתִּי אֱלֹהִים גַּם אֶת זֵרְעֶךָ", אני רואה שאינך עקר סימן שאתה באמת צדיק, והקשה מרן רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל: ואולי תשאל עוד שאילו הבנים האלו הם לפני שעשה את העבירה, או קודם ששתה כוס של עקרין, על זה אומר הפסוק (מח,יא): "גַּם אֶת זֵרְעֶךָ", ויש לומר כי כל מקום שכתוב גַּם זה בא לרבות, כמבואר בירושלמי ברכות (פרק ט' הלכה ה', אתין וגמין ריבויין) ומשמע שנולדו בנים גם אחר כך. (אמרי תורה דף קא).

וַיִּשְׁלַח יִשְׂרָאֵל אֶת יָמִינוֹ וַיִּשֶׁת עַל רֹאשׁ אַפְרַיִם וְהוּא הִצְעִיר וְאֵת שְׂמָאלוֹ עַל רֹאשׁ מְנַשֶּׁה שֹׁפֵל אֶת יָדָיו פִּי מְנַשֶּׁה הַבְּכוֹר (מח,יד)

רבינו בחיי זצ"ל פירש שאף על פי שיעקב אבינו שם ימינו על ראש אפרים והקדימו בכל ברכותיו, עם כל זאת העמיד את אפרים לפני מנשה הבכור, כדרך שהקטן עומד לפני הגדול ממנו לקבל מרותו ולשמוע לציוויו. והיינו שהזהירו להישמע לאחיו הגדול ולנהוג בו כבוד. שלא תזוח דעתו לשמע מעלתו והקדמתו בברכות, אלא יכבדו כדרך שיש לנהוג כבוד באח גדול! (מעייין השבוע).

יִשְׁמַךְ אֱלֹהִים כְּאֶפְרַיִם וְכַמְנַשֶּׁה (מח,כ)

יעקב אבינו עליו השלום אמר, שעם ישראל יברך לנצח את בניו בברכה זו: "יִשְׁמַךְ אֱלֹהִים כְּאֶפְרַיִם וְכַמְנַשֶּׁה", ויקדים את אפרים למנשה. ויש להבין מה צפון בברכה זו, ומדוע לא יתברכו כראובן וכשמעון, כלוי וכיהודה. ופירש גאון עוזנו מרן החיד"א זצ"ל, שאפרים היה ראש ישיבתו של יעקב אבינו, ומנשה היה ממונה על בית יוסף וגיבור עצום. וזו הברכה המושלמת, בתורה בכוח ובעושר, אותה מאחל כל אב לבניו. אך יש לו לראות לשים את אפרים לפני מנשה, ולברך בתורה תחילה, והשאר יהא טפל לה! (מעייין השבוע).

יְבָרַךְ יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר יִשְׁמַךְ אֱלֹהִים כְּאֶפְרַיִם וְכַמְנַשֶּׁה וַיִּשֶׂם אֶת אַפְרַיִם לְפָנֵי מְנַשֶּׁה (מח,כ)

הרה"ג רבי אשר דרוק שליט"א (הובא בספר תורת יהודה דף רלה), ביאר שכשם שאפרים וכמנשה זכו לגדול בקדושה וטהרה אף בארץ מצרים שהיא שטופה זימה וערוה, כך מברכים את עם ישראל שיזכו לגדל את בניהם לתורה ויראת שמיים בכל המצבים (עכ"ד), ומכאן בס"ד נבין את דקדוק הפסוק יְבָרַךְ יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר יִשְׁמַךְ אֱלֹהִים כְּאֶפְרַיִם וְכַמְנַשֶּׁה – כי דרשו חז"ל במדרש רבה בראשית (טז,ו): "לֵאמֹר, זֶה גִלּוּי עֲרִיזוֹת שְׁנֵאָמַר (ירמיה ג, א): "לֵאמֹר הֵן יִשְׁלַח אִישׁ אֶת אִשְׁתּוֹ". כלומר יְבָרַךְ יִשְׂרָאֵל (יעקב אבינו) בנושא לֵאמֹר – שזוה גילוי עריות(ניסיונות של קדושה) יִשְׁמַךְ אֱלֹהִים כְּאֶפְרַיִם וְכַמְנַשֶּׁה – שתזכו להתברך כְּאֶפְרַיִם וְכַמְנַשֶּׁה שהיו שמורים בקדושה למרות היותם בארץ שטופת זימה.

הרב קול יהודה ביאר שאפרים ומנשה היתה להם ענוה יתרה, שיעקב שם את יד ימינו על ראש אפרים, זה לא גרם למנשה קנאה או כעס, אלא אדברה כיבדו כראוי, ולכן מברכים את ישראל דווקא כְּאֶפְרַיִם וְכַמְנַשֶּׁה.

זְבוּלוֹן לְחוּף יַמִּים יִשְׁכֵּן (מט,יג)

הגאון רבי שמואל סלנט זצ"ל, רבה של ירושלים, ספר עבדה בלתי ידועה שהתרחשה בימי עלומיו בעיר סלנט. בעיר חיו שני אחים, האחד עשיר בקרח, והשני ירא-אלקים ועוסק בתורה תדיר, ו-עני. העשיר, שהיה טוב לב, לא יכול היה לראות בעני אחיו ונתן לו מדי חודש שלשה רובלים. סכום שנחשב למכבד מאד במשגי אותם הימים. לימים התישב האח העשיר בדעתו. נגש אל אחיו העני ויאמר לו: "החלטתי שלא לתת לך עוד את שלשת הרובלים אלא אם פן נכתב ונחתם על שטר 'יששכר וזבולון' ובו תתן לי מחצית מלמוד התורה שלך". האח העני סרב לעשות דבר עד שישאל את פיו של הגאון רבי חיים מוולוז'ין. משנכנס אל הקד"ש פנימה, השיב לו רבי חיים: "עקרונות, לא מן הנמנע שתתן לאחיק העשיר חלק מתורתך, אבל מצד שני תוכל

הדף טעון גניזה, נא לא לקרוא בשעת התפילה שאין זה עושה נחת רוח לבורא יתברך

לומר לו, מדוע הנך צריך לבקש חלק מתורתך ולגרע בכך מחלקי, הרי גם בלי זה יהיה שְׁכָרְךָ גדול. שְׁהָרִי אֵינְךָ גָרוּעַ מִהַנְּשִׁים שֶׁעֲלִיָּהֶן אָמְרוּ חו"ל, שֶׁהֵן מִקְבֵּלוֹת שְׂכָר עַל כֶּךָ שֶׁמֵאֲפָשְׁרוֹת לְבַעֲלֵיהֶן לְלַמֵּד, וּמִהַבְּעַל לֹא נִגְרַע בְּשֵׁל כֶּךָ דְּבָר וּחְצִי דְּבָר. אִם כֵּן, גַּם אַתָּה יָכוֹל לְהִסְתַּפֵּק בְּזֶה וּמְדוּעַ תִּבְקֶשׁ שְׂאֵתָן לָךְ חֵלֶק מִתּוֹרַתִּי?!" וּבִבְלִי מִקְרָה", אָמַר הַגָּאוֹן רַבֵּי חַיִּים מוּלוּוֹז'יִן לְאַחַ הָעֵנִי, "תִּגִּיד לְאַחֶיךָ הָעֲשִׂיר, שֶׁמִּשְׂכָּר לְמוֹדֵךְ מִתּוֹךְ הַדְּחָק אֵינְךָ מוֹכֵר לוֹ, וְלֹא יִהְיֶה לוֹ חֵלֶק בְּכֶךָ". "וְהִיא הָעֵרָה נִפְלְאָה", אָמַר רַבֵּי שְׁמוּאֵל סַלְנֵט. כִּי לְמוֹד תּוֹרָה מִתּוֹךְ הַדְּחָק הוּא מַעֲלָה עֲצוּמָה וְנוֹרָאָה עַד מְאֹד. וּמִתּוֹךְ הַדְּחָק אֵינְךָ פְּרוּשׁוֹ מִתּוֹךְ עֵנִי וְלַחֲץ כְּלִפְלִי דְּוָקָא. גַּם אָדָם שֶׁעוֹמְדִים לְפָנָיו קְשִׁיִּים וּבְעֵינֹת בְּדַרְךָ לְלַמּוֹד וְאֵלּוּ הוּא אֵינּוּ מִתְחַשֵּׁב בְּשׁוּם דְּבָר, מִתְגַּבֵּר עַל הַכֹּל וְכֹא לְלַמֵּד, גַּם זֶה מִתּוֹךְ הַדְּחָק יִקְרָא!

לְפָנֵי הַגָּאוֹן הַקָּדוֹשׁ רַבְּנּוּ אַבִּיר יַעֲקֹב אַבּוּחֲצִירָא זצ"ל בָּאוּ שְׁנֵי שְׂתָפִים עֲשִׂירִים עַל מִנְתַּ שְׂיַבְרַכֵּם בְּהַצְלָחָה בְּעַסְקֵיהֶם. אָמַר לָהֶם: "אַתֶּן לָכֶם סְגוּלָה בְּדוּקָה לְהַצְלָחָה כְּפוּלָה, הַצְלָחָה בְּעוֹלָם הַזֶּה וְהַצְלָחָה לְעוֹלָם הַבָּא. וְזוֹ הִיא 'הַשְּׂכָמַת בֵּית הַמְדָרֶשׁ שְׁחֲרִית וְעֲרִבִית", שְׂאָדָם אוֹכֵל פְּרוּתֵיהָ בְּעוֹלָם הַזֶּה וְהַקֶּרֶן קִיָּמַת לוֹ לְעוֹלָם הַבָּא". אָמְרוּ לוֹ: "בּוֹדֵאֵי, מִתְפַּלְלִים אָנוּ בְּמִנְיֵן בְּקָר וְעֲרִב". עָנָה וְאָמַר: "לֹא דִבְרַתִּי עַל 'הַשְּׂכָמַת בֵּית הַכְּנֶסֶת', אֲלֵא עַל 'הַשְּׂכָמַת בֵּית הַמְדָרֶשׁ' שֶׁהוּא מְקוּם לְמוֹד תּוֹרָה. הַסְּמִיכּוֹ לְמוֹד תּוֹרָה לְתַפְלָה, לְפָרֵק מִשְׁנִיּוֹת אוֹ לְפָרֶשֶׁה בְּחֻמֶשׁ – וְתַצְלִיחוּ". אָמְרוּ: "אֲבָל אֲנִשִּׁים סוֹחֲרִים אָנוּ. וּבֵית הַמְדָרֶשׁ, מְקוּמָם שֶׁל תַּלְמִידֵי הַחֲכָמִים". אָמַר לָהֶם: "טְעוֹת בְּיַדֵּיכֶם. אֲכֹן שֶׁבֶט יִשְׁשָׁכֶר עֶסֶק בְּתוֹרָה כֹּל הַיּוֹם וְשֶׁבֶט זְבוּלוֹן עֶסֶק בְּסַחֲוֹרָה וְתַמְךָ בְּיָדוֹ. אֶךְ זְבוּלוֹן, מִלְּשׁוֹן זְבוּל, כְּפוּנֵי לְעוֹלָם הַבָּא, בְּתַמְכִּיתוֹ זָכָה זְבוּלוֹן גַּם הוּא לְעוֹלָם הַבָּא". אֲבָל אֵינְךָ דִּי בְּכֶךָ, שְׂכָן כְּתוּב "זְבוּלוֹן לְחוּף יַמִּים יִשְׂכֵן". גַּם שֶׁבֶט זְבוּלוֹן חָיֵב לְשַׁקֵּד עַל דְּלָתוֹת בֵּית הַמְדָרֶשׁ וְלִשְׂכֵן לְמַרְגְּלוֹת יָם–הַתּוֹרָה. וְאִזִּי מִבְּטָח לוֹ שִׁיְהִיָּה "וְיִרְכְּתוּ עַל–צִידֵן". "צִידֵן" בְּגִימַטְרִיא 'אֲלָקִים חַיִּים', מִבְּטָח לוֹ שֶׁהוּא יִהְיֶה בְּעֶזְרוֹ! אִם תִּבְטְחִיחוּ שֶׁתִּלְמְדוּ שְׁעוֹר תּוֹרָה אֶחָד בְּקָר וְעֲרִב, בְּבַחֲיַנְתַּ הַשְּׂכָמַת בֵּית הַמְדָרֶשׁ 'שְׁחֲרִית וְעֲרִבִית', וְתִשְׁכְּנוּ 'לְחוּף יַמִּים', יָם הַתּוֹרָה שֶׁבְּכַתָּב וְיָם הַתּוֹרָה שֶׁבְּעַל פִּה – הַרִינֵי מִבְּטִיחַ לָכֶם שְׂאֲלָקִים חַיִּים יִהְיֶה בְּעֶזְרְכֶם, וְהַהַצְלָחָה תִּלְוֶה אֶתְכֶם בְּכָל אֲשֶׁר תִּפְנוּ". הַבְּטִיחוּ, הַצְלִיחוּ בְּמִסְחָרְם בְּמֵאֹד מְאֹד וְזָכוּ לְשִׁנֵּי שְׁלֹחָנוֹת: תּוֹרָה וּגְדֻלָּה בְּמְקוּם אֶחָד. (בְּרַכֵּי נִפְשֵׁי).

בֵּן פְּרַת יוֹסֵף בֵּן פְּרַת עֲלֵי עֵינַי (מַטְכָּב)

דְּרָשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ (מְדַרְשׁ יִלְמַדְנוּ פִּרְשַׁת וַיְחִי אוֹת עוֹז) כֹּל מִי שֶׁאֵינוּ מִסְתַּכֵּל בְּאִשָּׁה – אֵינְךָ יוֹצֵר הַרְעָה שׁוֹלֵט בּוֹ. שְׁנֵאמַר "בֵּן פְּרַת יוֹסֵף בֵּן פְּרַת עֲלֵי עֵינַי" – אֵל תִּקְרֵי עֲלֵי עֵינַי אֲלֵא עוֹלֵי עֵינַי, שְׁלֹא רִצָּה לִיהַנּוֹת מֵאִשָּׁה שֶׁאֵינָה שְׁלוֹ לְפִיכָךְ זָכָה לְמַלְכוּת. בְּרוּחַ דְּבָרִים אֵלּוּ סִיפֵר הַגָּאוֹן רַבֵּי צְמַח מֵאֲזוּז שְׁלִיט"א, מְנַהֵל רוּחַנִי בִישִׁיבַת "כִּסֵּא רַחֲמִים", בְּדְבָרִים שֶׁנִּשְׂא בְּפָנֵי תַלְמִידֵי יִשִּׁיבָתוֹ, אֵת הַמְעַשָּׂה הַבָּא: "מִיִּשְׁהוּ סִיפֵר לִי, שְׁבִשְׁנַת הַתְּשַׁנ"ד כִּשְׁנִפְטָרָה אִשְׁתּוֹ שֶׁל מֶרֶץ הָרַב עוֹבְדִיָּה זְצוּק"ל, בֹּא רַבֵּי אֲלַעֲזָר אַבּוּחֲצִירָא זְצוּק"ל מִבְּאֵר שְׁבַע וְשִׂאֵל אֵת הָרַב: "כְּבוֹדוֹ יֹאמַר לִי, בְּמָה הוּא זָכָה שְׁכָל הַבְּנִים שְׁלוֹ תַלְמִידֵי חֲכָמִים וְצַדִּיקִים?" יָדוּעַ שֶׁאֵינְךָ מִתְנַוֵּת בְּעוֹלָם, תְּמוֹרַת מָה שֶׁהַשְּׂקֵעַת, הַקְּב"ה נוֹתֵן. תְּמוֹרַת מָה זְכִיתָ?" "הַתְּחַמֵּק מֶרֶץ עוֹבְדִיָּה וְעֵנָה לוֹ: "הַקְּב"ה זִיכָה אוֹתִי, הַקְּב"ה נָתַן לִי". רַבֵּי אֲלַעֲזָר זִיע"א אָמַר לוֹ: "לֹא! אֵינְךָ דְּבַר כּוֹזֵה, וְדֹאֵי שׁוֹזֵה תְּמוֹרַת מִשְׁהוּ, וְכִי בְּגַלֵּל שֶׁהָרַב עֵמַל בְּתוֹרָה? אֲנַחְנוּ מְכִירִים הָרַבָּה שְׁעַמְלִים בְּתוֹרָה. בְּגַלֵּל שֶׁהָרַב מְזַכֵּה אֵת הָרַבִּים? הָרַבָּה מְזַכֵּים אֵת הָרַבִּים וְלֹא זָכוּ. שׁוּב עֵנָה לוֹ מֶרֶץ: הַקְּב"ה נָתַן לִי". רַבֵּי אֲלַעֲזָר הִתְעַקֵּשׁ וְאָמַר: "כְּבוֹד הָרַב, אֲנִי לֹא אֲזוּז מִפָּה עַד שֶׁתִּגְלֶה לִי אֵת הַסּוּד שֶׁלְךָ", וְכִךָ לַחֲץ וְלַחֲץ, עַד שֶׁהָרַב לֹא הִצְלִיחַ לְעַמּוּד נֶגֶד הַלַּחֲץ וְגִילָה לוֹ אֵת הַסּוּד: "אַתָּה יוֹדֵעַ, לְפָנֵי עֲשֻׁרוֹת שָׁנִים, הִיִּיתִי דִּיִּין בְּבֵית הַדִּין בְּפִתַח תְּקוּהָ, וְלִשְׁם הָיוּ בָאִים זְוֹגוֹת לְהַתְּגַרֵּשׁ. רוֹב הַזְּוֹגוֹת הֵם מִהַמְּגוֹר שֶׁאֵינָם שׁוֹמְרֵי תּוֹרָה וּמִצְוֹת. וְכֹאֲשֶׁר מְדוּבָר בְּכַחֲמִישִׁים אַחוּז לֹא שׁוֹמְרֵי תּוֹרָה וּמִצְוֹת, כְּמוֹבֵן שְׁרוּב הַנְּשִׁים הַבָּאוֹת לְבֵית דִּין הָיוּ לְבוֹשׁוֹת בְּחוּסֵר צְנִיעוּת. וְאֲנַחְנוּ הַדִּינָיִם הֵינּוּ צְרִיכִים לְחַקוֹר וְלִשְׂאֹל, לְדַבֵּר וּלְנַסּוֹת לְהַשְׁכִּין שְׁלוֹם. זֶה לֹא פְּשוּט!" וְכֹאֵן גִּילָה מֶרֶץ הָרַב עוֹבְדִיָּה זְצוּק"ל, טַפַּח מְרוֹם קוֹמָתוֹ הַתְּמִירָה: "אֶף פַּעַם לֹא הִרְמַתִּי אֵת הָעֵינָיִם שְׁלִי ח"ו, לְרֹאוֹת עִם מִי אֲנִי מְדַבֵּר, אֲנִי מְדַבֵּר וְהָעֵינָיִם שְׁלִי לְמַטָּה בְּרִצְפָה. תְּמוֹרַת קְדוּשַׁת הָעֵינָיִם, הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יוֹדֵעַ לְשֵׁלֵם בְּמִיטְבָּא. כְּמוֹ שֶׁאֲמַרוּ חו"ל (דְּבָרִים יב, כָּה): "לְמַעַן יִיטֵב לָךְ וּלְבָנֶיךָ אַחֲרֶיךָ" וְכְתוּב (מְכוֹת כג, ב): "שְׁגוּל וְעֲרִיּוֹת נִפְשׁוֹ שֶׁל אָדָם מִתְּאוּוָה לָהֶם וּמִחַמְדֵּן" וְלָכֵן עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה, הַקְּב"ה מְשַׁלֵּם הָרַבָּה יוֹתֵר.

פֶּה תֹאמְרוּ לְיוֹסֵף אֲנֵא שֶׁאֵינָה נָא פֶּשַׁע אַחֶיךָ וְחֻטְאָתָם כִּי רָעָה גְּמֻלוֹךְ וְעַתָּה שֶׁאֵינָה נָא לְפֶשַׁע עַבְדֵי אֱלֹהֵי אַבְיָךְ וַיִּבְךָ יוֹסֵף בְּדְבָרָם אֲלֵיו (נִיז)

כֹּאֲשֶׁר נִפְטָר יַעֲקֹב אַבִּינוּ, פּוֹנִים הָאֲחִים אֵל יוֹסֵף וּמִבְקָשִׁים מִמֶּנּוּ שֶׁלֹּא יִטוֹר לָהֶם רְעָה עַל מָה שֶׁעָשׂוּ לוֹ בְּעֵבֶר, וּמִתְחַנְּנִים הֵם אֲלֵיו: "אֲנֵא שֶׁאֵינָה נָא פֶּשַׁע אַחֶיךָ". הָאֲדַמּוּ"ר רַבֵּי יֹאשִׁיָּהוּ פִּינְטוֹ שְׁלִיט"א מִבְּאֵר בְּסִפְרוֹ 'תּוֹרַת יֹאשִׁיָּהוּ' אֵת הַפְּסוּק הַזֶּה בְּדֶרֶךְ רִמּוֹ: הָאֲחִים אָמְרוּ לְיוֹסֵף: אַרְבַּע דְּמוּיוֹת חֲקוּקוֹת בְּכִסֵּא הַכְּבוֹד – דְּמוֹת אַרְיָה,

הדף טעון גניזה, נא לא לקרוא בשעת התפילה שאין זה עושה נחת רוח לבורא יתברך

דמות נשר, דמות אדם, ודמות עגל – שור (אחרי חטא העגל החליפו את צורת השור בדמות תינוק, אך לפני כן היה דמות שור חקוקה בכסא הכבוד). ואם כך, כך אמרו האחים ליוסף: אנו מתחננים אליך שלא תריב עמנו וכך תזכה ודמותך, דמות השור, תהיה חקוקה בכסא הכבוד. וכך נרמז הדבר בלשון הפסוק: **”אָנָּא”** – ר”ת: **אָדָם, נֶשֶׁר, אַרְיָה**, אלה הם השלושה החקוקים בכסא הכבוד, **”שָׂא”** – ראשי תיבות **אָם שׁוֹר**, כלומר: אם ברצונך שגם דמותך, דמות שור, תהיה בכסא הכבוד, אז **”נָא”** – אל נא תיטור לנו רעה על מה שגמלנו לך!

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יוֹסֵף אֶל תִּירְאוּ פִי הַתַּחַת אֱלֹהִים אָנִי (נ,יט)

נראה לרמוז כי **הַתַּחַת אֱלֹהִים אָנִי** – כלומר האותיות שהם **תַּחַת אֱלֹהִים אָנִי** הם: (תכדטל תמט) עולים בגימטריה **זְהַדְרֵת פְּנֵי זָקֵן** (כמניין 912) האחים חששו מיוסף, שמה ירצה לנקום בהם ואולי להורגם על מה שעשו לו, ולכן רמוז להם יוסף, אני לא כמו עשו שאמר **”בְּלִבּוֹ יִקְרְבוּ יָמַי אֲפֹל אֲבִי וְאֶהְרֶגָה אֶת יַעֲקֹב אָחִי”** (בראשית כז, מא) – (הכוונה שעשו חיבה להזדמנות שימות יצחק אביו ואז יהרוג את אחיו יעקב) אלא אני מחפש לקיים **זְהַדְרֵת פְּנֵי זָקֵן**, כלומר לקיים תמיד את מצוות אבי לכבדו ולעשות לו נחת רוח.. וזה מתיישב יפה עם דברי רש”י שפירש בפסוק כא: **”אם אני הורג אתכם מזה הבריות אומרות”** יוסף דיבר אל ליבם והסביר להם שאין לו כוונה להרוג אותם).

וְאַתֶּם חֲשַׁבְתֶּם עָלַי רָעָה אֱלֹהִים חֲשָׁבָה לְטָבָה (נ,כ)

אמר המגיד מדובנא זיע”א: מצינו בגמרא (ברכות ולגב, נד,א, וסב,ו) **”חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה”**, מכיון שאם אדם בוטח בה’ יתברך אז גם הרע הופך להיות טוב, וכשם שחרישה זוריעה קודמות לקצירה, כך יש צורך לפעמים להקדים רעה כדי שתוכל לבוא לאדם טובה לאחר מכן. משל לחייט שקיבל לידי אריג משי משובח כדי לעשות ממנו חליפה יפה, לאחר שמשרטט החייט כמה קוים על האריג, הוא נוטל מספריים וחותר את האריג היקר לחתיכות בגדלים שונים. אדם שאינו מבין ורואה את מעשי החייט יצעק עליו צעקה גדולה, בחושבו שהוא משחית ומקלקל את האריג היקר. לעומת זאת, כשיראה החכם את מעשי החייט, מיד יבין כי חיתוך האריג הוא מעשי הכרחי לצורך תפירת החליפה המהודרת, שתהא שווה הרבה יותר משווי האריג בעצמו, רק צריך להמתין בסבלנות עד לסיום כל העבודה כולה. כך הוא הנמשל: אל לו לאדם חס ושלום להתרעם על מידותיו של הקב”ה, גם אם עוברים עליו מאורעות קשים, אלא להיפך, עליו לקבל אותם בשמחה ובכך יביע את אמונתו בה’ יתברך, וממילא הקב”ה יחפוץ להשלים את אשר החל לעשות, ולהביא עליו את הטובה בעקבות הרעה שבאה עליו מקודם.

וַיָּמַת יוֹסֵף בֶּן מֵאָה וָעֶשְׂרִי שָׁנִים (נ,כו)

מפני מה לא האריך ימים יוסף כשאר אחיו? אומרת הגמרא בברכות (דף נה): כיון שיוסף הנהיג עצמו ברבנות, מת הוא לפני אחיו (דכתיב: **”וימות יוסף וכל אחיו, רש”י**). טעם נוסף מצינו בפרקי דרבי אליעזר (פרק לח): שכיון ששמע עשר פעמים את המילה **”עֲבָדְךָ”** על אביו ולא מחה, לכך הורידו לו עשר שנים מחייו. לפי הטעם השני מובן מדוע הורידו ליוסף עשר שנים מחייו, שהרי שמע עשר פעמים לשון שאינה מכובדת על אביו ולא מחה. אולם לפי הטעם הראשון, מדוע הורידו ליוסף עשר שנים? **מבאר החתם סופר** באופן נפלא, ששני הטעמים שהובאו בחז”ל משלימים זה את זה. חז”ל בגמרא בסוטה (דף יא) מגלים לנו שמידה טובה מרובה ממידת פורענות. על מידת פורענות כותבת התורה (ויקרא כו, יח): **”וַיִּסְפְּתִי לְיִסְרָה אֶתְכֶם שִׁבְעַת עָלַי חַטָּאתֵיכֶם”**, כלומר שהקב”ה משלם על החטא פי שבעה, נמצא שעל מידה טובה משלם הקב”ה לכל הפחות פי שבעה. כעת נעשה חשבון: יוסף סבל במצרים שלש עשרה שנים – שתיים עשרה מתוכן שהיה בבית הסוהר, ושנה כעבד בבית פוטיפר. אם מידה טובה מרובה פי שבע, מגיעות לו תשעים ואחת שנים טובות, אלא שיוסף מלך במצרים רק שמונים שנה. לאן נעלמו אחת עשרה שנה? לפי שני הטעמים שהביאו חז”ל מובן הדבר היטב. עשר שנים הורידו לו על ששמע עשר פעמים את המילה **”עֲבָדְךָ”** על אביו, ולא מחה. ושנה נוספת הורידו לו על שהנהיג עצמו ברבנות, ולכן יצא שמת הוא לפני אחיו. (ומתוך האור).

בע”ה זיווג הגון, בריאות פרנסה והצלחה: לשגיא בן מרים, עוז בן מרים, לירון, אמיר וענבל בני פנינה, הדר בת נילי, הילה בת אסתר, מורן בת רותי, אלכסי בן אירנה, הדר בת ויויאן, רות בת אורלי, גיא בן חוה, חמוטל בת ויקטוריה. רפואה שלמה: לציפורה בת מורוור, לציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה, שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה. לעילוי נשמת: הרב עובדיה יוסף בן גורג”ה זצוק”ל, הרב יוסף שלום בן אברהם אלישיב זצוק”ל, הרב ניסים טולדנו זצוק”ל, ארז בן חיה ז”ל, יוסף מיכאלשילי בן רפאל ז”ל, חנה בת שמחה ז”ל, דוד אמנו בן מזולה ז”ל, משה בן שושנה ז”ל.